

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Spraw Zagranicznych
i Unii Europejskiej (131.)
w dniu 8 listopada 2017 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie statusu Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanego w Warszawie w dniu 28 czerwca 2017 r. (druk senacki nr 638, druki sejmowe nr 1872 i 1920).
2. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy o dialogu politycznym i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kuby, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 12 grudnia 2016 r. (druk senacki nr 639, druki sejmowe nr 1866 i 1939).

(Początek posiedzenia o godzinie 15 minut 03)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Marek Rocki)

Przewodniczący Marek Rocki:

Dzień dobry. Witam państwa.

Rozpoczynamy sto trzydzieste pierwsze posiedzenie se-
nackiej Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej.

W porządku dzisiejszych obrad mamy rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie statusu Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanego w Warszawie w dniu 28 czerwca 2017 r. oraz rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy o dialogu politycznym i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kuby, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 12 grudnia 2016 r.

Witam pana ministra Czaputowicza z liczną delegacją z ministerstwa i proszę o przedstawienie ustaw.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Jacek Czaputowicz:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Liczna delegacja wynika z tego, że są 2 punkty, dotyczący OBWE i dotyczący Kuby, i zajmują się nimi różne zespoły.

Jeśli chodzi o pierwszy punkt posiedzenia, porozumienie między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie statusu tej organizacji, to potrzeba związania Rzeczypospolitej Polskiej tym porozumieniem wynika z konieczności pełnego uregulowania statusu prawnego Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, które ma swoją siedzibę w Warszawie. Wcześniej, do wejścia w życie konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., dokumentem wystarczającym do uregulowania kwestii związanych ze statusem prawnym biura, a także przywilejami i immunitetami jego pracowników, była uchwała Rady Ministrów. I taka uchwała została podjęta w maju 1991 r. Zgodnie z obowiązującą konstytucją uchwała ta nie może być traktowana jako wystarczająca podstawa prawna. Z tego wynika potrzeba uporządkowania relacji między Polską a OBWE. Trzeba powiedzieć, że samo

OBWE nie jest klasyczną organizacją międzynarodową, jej podstawą jest bowiem nie umowa międzynarodowa, lecz akt o charakterze politycznym. Nie ma wielostronnej umowy międzynarodowej, która przyznawałaby OBWE osobowość prawną oraz odpowiednie przywileje i immunitety. W związku z tym zachodzi konieczność uregulowania tych kwestii w umowie dwustronnej między państwami, które uczestniczą w OBWE, lub na podstawie prawa wewnętrznego poszczególnych państw.

W przypadku państw, na których terytorium znajduje się siedziba jednostki organizacyjnej – a właśnie siedziba ODIHR znajduje się w Polsce – uregulowanie jej osobowości prawnej oraz przywilejów i immunitetów jest koniecznością.

Porozumienie między OBWE a rządem zostało podpisane w Warszawie w czerwcu tego roku, a fakt ten został pozytywnie odnotowany na różnych forach międzynarodowych. Przyjęto, że nowe regulacje nie powinny wprowadzać postanowień mniej korzystnych zarówno dla OBWE, jak i dla pracowników niż te, które dotychczas obowiązywały na podstawie wspomnianej uchwały Rady Ministrów. Porozumienie to reguluje więc takie kwestie jak przyznanie OBWE i instytucjom, w tym właśnie ODIHR, osobowości prawnej, zdolności prawnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przyznanie OBWE i jej funkcjonariuszom na terytorium RP przywilejów i immunitetów oraz określenie zakresu tych przywilejów i immunitetów.

Związanie Rzeczypospolitej Polskiej porozumieniem będzie miało pozytywny wpływ na ocenę wiarygodności deklaracji rządu polskiego w stosunkach międzynarodowych.

Trzeba też powiedzieć o pewnym aspekcie politycznym, brak tego uregulowania statusu OBWE w Polsce budził bowiem niepotrzebne dyskusje o konieczności czy możliwości przeniesienia sieci ODIHR do innego państwa. ODIHR to jest największa instytucja międzynarodowa mająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wyraźne określenie podstaw prawnych funkcjonowania biura w Polsce może stanowić czynnik zachęcający inne organizacje międzynarodowe do ulokowania swoich siedzib w Warszawie.

Panie Przewodniczący, Wysoka Komisjo, wejście w życie porozumienia nie pociągnie za sobą konieczności zmian obowiązujących przepisów prawa krajowego.

Jeśli chodzi o kwestie finansowania, to Polska wnosi 5,5 miliona zł rocznie. Koszty te pokrywane są z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Oczywiście immunitety i przywileje wiążą się z pewnym uszczupleniem

wpływów do budżetu państwa z tytułu podatków, z drugiej jednak strony instytucja może więcej inwestować w Polskę i równoważyć ten spadek pewnym wzrostem obrotów.

Z uwagi na fakt, że niektóre postanowienia porozumienia, w szczególności dotyczące immunitetu jurysdykcyjnego i egzekucyjnego OBWE i jej funkcjonariuszy oraz przysługujących im zwolnień podatkowych i celnych, dotyczą kwestii uregulowanych w ustawie, związanie Rzeczypospolitej Polskiej tym porozumieniem powinno nastąpić w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Dlatego też zwracam się do Wysokiej Komisji o zaakceptowanie tych przepisów, które są właśnie przedmiotem dyskusji.

Przewodniczący Marek Rocki:

Dziękuję bardzo.

Poproszę o opinię Biura Legislacyjnego.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Beata Mandylis:

Dziękuję.

Biuro Legislacyjne nie zgłasza uwag. Dziękuję.

Przewodniczący Marek Rocki:

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś z państwa senatorów chce zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń.

Wobec tego poddaję pod głosowanie pozytywną opinię w sprawie ustawy o ratyfikacji porozumienia między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Kto z państwa senatorów jest za? (8)

(*Głos z sali: Jednogłośnie.*)

Dziękuję bardzo.

Stwierdzam, że komisja zaaprobowала tę propozycję.

Czy mogę zaproponować, żeby pani senator Czudowska była sprawozdawcą?

(*Senator Dorota Czudowska: Kiedy to będzie...*)

Chyba na kolejnym posiedzeniu, bo to nie jest...

(*Głos z sali: 14–15 listopada.*)

14–15 listopada.

(*Senator Dorota Czudowska: Panie Przewodniczący, przykro mi, ale nie będę mogła...*)

Pan senator Szwed?

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Okej. Skoro nie ma innych propozycji, to pan senator będzie referował.

I przechodzimy do drugiej ustawy, o ratyfikacji umowy o dialogu politycznym i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Kubą.

Pan minister.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Jacek Czaputowicz:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Mówimy o porozumieniu czy też o umowie między Unią Europejską i państwami członkowskim, z jednej strony, a Republiką Kuby, z drugiej strony, która została zawarta w grudniu 2016 r. Trzeba powiedzieć, że do momentu podpisania umowy rozwój kontaktów politycznych między Unią a Kubą uzależniano od kwestii przestrzegania na Kubie praw człowieka i swobód obywatelskich. Unia Europejska zdecydowała się na unormowanie czy też uregulowanie stosunków z tym ważnym państwem Ameryki Łacińskiej. Jest to pierwsza umowa dwustronna między Unią Europejską i państwami członkowskimi a Kubą, która tworzy stabilne ramy wzajemnych stosunków. No i zastępuje prowadzony ad hoc, można powiedzieć, niesformalizowany dialog polityczny z tym państwem.

Umowa odzwierciedla poprawę w relacjach między Kubą a państwami członkowskimi Unii. Stanowi ramy dla zacieśnienia współpracy politycznej. Stanowi platformę dla rozwoju relacji między Hawaną a Brukselą na forach międzynarodowych.

Celem umowy – te wszystkie cele są tutaj wyszczególnione – jest utrwalenie i zacieśnienie powiązań między stronami w obszarach objętych dialogiem politycznym, współpracą i handlem, zgodnie z zasadami obustronnego szacunku, wzajemności, wspólnoty interesów i poszanowania dla suwerenności stron.

Stosunki będą nakierowane na wsparcie modernizacji kubańskiego państwa, kubańskiej gospodarki i kubańskiego społeczeństwa, współpracę dwustronną na forach międzynarodowych w celu wzmocnienia przestrzegania praw człowieka i demokracji, przeciwdziałanie dyskryminacji oraz osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju.

W treści umowy można wyróżnić 3 filary: dialog polityczny, współpraca i dialog polityki sektorowej oraz handel. Postanowienia zawarte w tych częściach umowy ustanawiają mechanizmy współpracy oraz dialogu w takich dziedzinach jak prawa człowieka, rozbrojenie, terroryzm, kwestie polityczne, prawne, społeczne, środowiskowe i gospodarcze, a także ułatwienia w dziedzinie handlu.

Umowa przewiduje powołanie pewnych instytucji. Taką instytucją jest Wspólna Rada, która będzie nadzorować i monitorować wypełnienie celów umowy. Zakłada się, że będzie ona funkcjonować na szczeblu ministerialnym i będzie zbierać się co najmniej raz na 2 lata. Na podstawie umowy zostanie też powołany Wspólny Komitet składający się z urzędników wyższego szczebla. Będzie on odpowiedzialny za wypełnienie postanowień umowy. Tryb działania Wspólnego Komitetu zostanie określony przez Wspólną Radę.

Panie Przewodniczący, Wysoka Komisjo, podpisanie i wejście w życie tej umowy między Unią Europejską a Kubą wpisuje się w założenia polskiej polityki zagranicznej wobec regionu Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Celem wspomnianej polityki jest wspieranie dialogu politycznego i rozszerzenie obszarów współpracy m.in. w dziedzinie kultury, nauki i gospodarki. Rząd jest przekonany, że umowa przyczyni się do zacieśnienia dialogu politycznego. Będzie miała pozytywny wpływ na rozwój relacji bilateralnych między Polską a Kubą.

Ze względu na mieszany charakter umowy, wynikający z zakresu kompetencji Unii Europejskiej oraz jej państw członkowskich określonych w Traktacie o Unii Europejskiej

oraz Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wejście w życie umowy wymaga przeprowadzenia odpowiedniej procedury wyrażenia zgody na związanie się tą umową w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a zgodnie z art. 86 ust. 3 umowy do czasu jej wejścia w życie część przepisów stosuje się tymczasowo w zakresie, w którym dotyczą one spraw wchodzących w zakres kompetencji Unii Europejskiej. Tymczasowe stosowanie rozpoczęło się 1 listopada tego roku.

Umowa ustanawia mechanizm współpracy politycznej i handlowej, który charakteryzuje się wzajemnością praw i obowiązków oraz wspólnymi działaniami realizowanymi przez powołane w tym celu organy według określonych procedur. Ponadto reguluje kwestie uregulowane w Rzeczypospolitej Polskiej aktami rangi ustawowej, jak np. ochrona danych osobowych, zwalczanie przestępczości, zorganizowanej korupcji, migracja, ochrona konsumenta. W związku z tym umowa podlega ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 3 i pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Dlatego też umowa ta jest przedmiotem debat w obu izbach parlamentu.

Przewodniczący Marek Rocki:

Dziękuję bardzo.
Opinia Biura Legislacyjnego.

Ekspert do spraw Legislacji w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Marek Jarentowski:

W opinii biura ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym. Dziękuję.

Przewodniczący Marek Rocki:

Dziękuję bardzo.
Otwieram dyskusję.
Pani senator Zajęc.

Senator Alicja Zajęc:

Ja mam takie pytanie, może tylko pośrednio związane z tą ratyfikacją, mianowicie: jak sobie radzi nowa pani ambasador na Kubie? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Marek Rocki:

Odpowiedź, krótko... Kto z państwa?
(*Wypowiedź poza mikrofonem*)
(*Głos z sali: Tylko proszę włączyć mikrofon.*)
Bardzo proszę.

Radca-Minister w Departamencie Ameryki w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Dorota Ostrowska-Cobas:

Dorota Ostrowska-Cobas, Departament Ameryki MSZ.

Radzi sobie bardzo dobrze, czego dowodem jest realizacja pierwszej po ponad 30 latach wizyty ministra Waszczykowskiego na Kubie. Oznacza to, że dialog został wznowiony również na szczeblu bilateralnym. Są realne interesy polskie w tym zakresie, m.in. gospodarcze. Pani ambasador jest bardzo zaangażowana np. w otwarcie rynku kubańskiego na produkty rolno-spożywcze polskie.

Senator Alicja Zajęc:

Jeżeli pan przewodniczący pozwoli...
Dlatego pytamy, bo pamiętamy panią ambasador właśnie z racji jej młodego wieku i energii, którą zaprezentowała tutaj przed naszą komisją. I dlatego też mieliśmy takie oczekiwania, że to będzie taka inna forma działalności, z taką energią zbliżoną do energii kubańskiej. (*Wesołość na sali*)

Radca Ministra w Departamencie Ameryki w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Dorota Ostrowska-Cobas:

Możemy zapewnić, że rzeczywiście energia pani ambasador jest odczuwalna, myślę, że na Kubie na pewno. I faktycznie są wymierne rezultaty jej misji. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Marek Rocki:

A z drugiej strony media pisały o potencjalnym instalowaniu raket rosyjskich na Kubie.

A czy w sprawie ratyfikacji są jakieś pytania?
(*Senator Alicja Zajęc: To jest proste. Musimy to zrobić, jesteśmy członkiem Unii, tak że nie ma sprawy.*)

Jeśli nie ma innych pytań, to poddaję wniosek pod głosowanie.

Kto z państwa jest za? (9)

(*Głos z sali: Jednogłośnie*)

Dziękuję bardzo.

Czy pani senator Zajęc podejmie się...

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, spotykamy się o 17.00 w sali nr 307.

(*Koniec posiedzenia o godzinie 15 minut 19*)

